

SKOLETJENESTEN
KOLDING

ARKIV
Kolding Stadsarkiv

ARKIVET I DEN ÅBNE SKOLE

- ET NYT AUTENTISK EKSTERNT LÆRINGSMILJØ

INDSIGTER, ERFARINGER OG ERKENDELSER 2017-2020



ARKIVET I DEN ÅBNE SKOLE

- ET NYT AUTENTISK EKSTERNT LÆRINGSMILJØ

Redaktion

Lene Wul, Kamma Poulsen-Hansen, Camilla Brask Rasmussen & Liv Grud Vestbjerg

Design

Kamilla Asmussen

Foto

Lene Wul, Kamma Poulsen-Hansen, Camilla Brask Rasmussen & Liv Grud Vestbjerg

Tryk

From Grafisk

© 2020 KOLDING STADSARKIV

Støttet af A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal



ARKIV
Kolding Stadsarkiv

WWW.KOLDINGSTADSARKIV.DK



INDHOLD

FORORD	5
BAGGRUND OG PRÆMISSER	6
SAMARBEJDET	6
ET AUTENTISK MØDE MED HISTORIEN	8
TVÆRFAGLIGHED	8
SAMSKABELSESMODELLEN	10
ETABLERING AF ET FÆLLES SPROG	12
TRANSFER	12
SAMSKABELSE OG TVÆRFAGLIGHED	15
FRA LOKALHISTORIEN TIL GLOBALHISTORIEN	16
FORSKELLIGE HISTORIESYN PÅ SPIL	18
KOMPETENCELØFTET	19
DET EKSTERNE LÆRINGSMILJØ	19
ORGANISATORISK FORANKRING	20
OPSAMLING OG ANBEFALINGER	23

FORORD

Arkiver og gamle gulnede dokumenter – hvad kan skolerne bruge det til? Rigtig meget, tyder noget på. Efter tre års systematisk partnerskab mellem Kolding Stadsarkiv og folkeskolerne i Kolding Kommune har ca. 40 lærere nu fået et indgående indblik i, hvordan man gennem *Åben Skole* på arkivet kan styrke historieundervisningen og gøre den nærværende og aktuel for eleverne.

20 folkeskoler har sendt lærere afsted på et anderledes efteruddannelsesforløb, hvor kompetenceudviklingen først og fremmest tog afsæt i egen praksis. Nye greb er blevet afprøvet i en løbende refleksion over, hvordan man kan bedrive god historieundervisning, og sammen med eleverne har de deltagende lærere fået styrket deres brug af autentiske kilder og inddragelse af lokalhistorien i deres undervisning. Nærværende afrapportering har samlet nogle af hovedkonklusionerne fra projektet, og vi håber, at andre kan lade sig inspirere eller få ny viden om, hvordan *Åben Skole* kan implementeres i en travl skolehverdag.

Projektet 'Arkivet i den åbne skole – et nyt autentisk læringsmiljø' er støttet af A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, som der skal lyde en stor tak til for at tro på projektet og dets muligheder! Ligeså en tak til den kommunale forvaltning for løbende støtte undervejs, og sidst men ikke mindst en tak til de lærere, som har deltaget, delt af deres viden og refleksioner, men også haft modet til at udfordre både sig selv og arkivets medarbejdere. Vi er alle blevet klogere sammen, og vi har alle haft et ønske om at skabe den bedste undervisning for eleverne!

Lene Wul
Stadsarkivar

”... Jeg vil klart bruge arkivet fremadrettet. Kildearbejde kan være en tør omgang, men ved at bruge arkivet og de hvide handsker, bliver det pludseligt mega spændende og nærværende...”

LÆRER PÅ EFTERUDDANNELSESFORLØBET

BAGGRUND OG PRÆMISSER

Projektet *Arkivet i den åbne skole – et nyt autentisk eksternt læringsmiljø*, som er blevet støttet af A. P. Møller Fondens Folkeskoledonation, har sat fokus på, hvordan lærere i Folkeskolen kan inddrage arkivet og dets samlinger som et anderledes eksternt læringsmiljø, der kan medvirke til at løfte undervisningen i historiefaget.

Projektets formål har været - gennem samskabelse og en praksisnær tilgang - at bidrage med et kompetenceløft til de deltagende lærere i form af konkret ny historiefaglig viden, muligheder for at implementere denne viden i egen undervisning, samt refleksion over egen didaktisk praksis.

I projektet har deltaget 42 lærere fra Kolding Kommune, som i en samskabelsesproces med arkivets medarbejdere har udviklet en række tværfaglige historieforløb, der med forskellig vægtning har inddraget fagene billedkunst og samfundsfag som hjælpefag. Her har arkivets medarbejdere bidraget med deres historie- og billedkunsthaglige viden, og lærerne har bidraget med deres kendskab til elevernes livsverden, skolefagene og didaktikken.

Projektets erfaringer peger på, at der er et oplagt potentiale for at overføre en tilsvarende ramme og tænkning til andre arkiver og kulturinstitutioner. Her følger derfor pilotprojektets indsigter.

SAMARBEJDET

Den måde, som arkivet har valgt at sætte rammerne for samarbejdet med lærerne på, har taget udgangspunkt i designtænkningen, hvor samskabelsen giver mulighed for en fælles læring og kompetenceudvikling, der samtidig også skaber mulighed for en refleksiv praksis over eget fag og didaktik.

Kolding Stadsarkiv har omformuleret det, der sker i samskabelsen på følgende vis:

*Vi tapper fra hinanden, åbner sluserne og giver til hinanden.
Vi bruger vores færdigheder og fagligheder og lærer fra hinanden.
Vi er medskabende i processen og skaber det æstetiske rum,
hvor små som store oplever nærværet, fællesskabet og verden åbne sig.*

Pointen her er, at arkivets medarbejdere ikke på forhånd har defineret, hvilket undervisningsforløb, der skal udvikles. Hverken når det gælder formen eller indholdet. Det afgørende er, at den undervisning eleverne møder på arkivet, matcher skolernes og de forskellige klassetrins behov og ønsker. Den indledende ramme for undervisningsforløbenes indhold er derfor bred, og afgrænses kun af arkivets samlingers rækkevidde. Fokus ligger på, hvor lærerne finder det meningsfuldt at inddrage arkivet og samlingerne.



ET AUTENTISK MØDE MED HISTORIEN

Udviklingen af undervisningsforløb i samspil med lærere har vist sig at have en række væsentlige effekter på både lærere, elever og arkivmedarbejdere. Samtidig bliver kvaliteten af undervisningen løftet med denne tilgang, og det faglige og didaktiske niveau hæves for såvel lærere som kulturinstitutioner. Det er det, som gør samskabelsesprocessen til en brugbar ramme for en praksisnær efteruddannelse af folkeskolelærere.

Her skabes nye indsigter og muligheder for, hvordan vi kan implementere den åbne skole i den daglige undervisning. Arkivet tilstræber derfor, at undervisningsforløbet i det eksterne læringsmiljø ikke blot bliver et enkeltstående indslag i undervisningen, men også understøtter fagets kompetenceområder og en varig læring og variation i skoledagen.

Eleverne skal have et så autentisk møde med historien som muligt. Det er afgørende, at arkivet kan tilbyde et møde med historien, som eleverne og lærerne ikke kan få på skolerne. Derfor er det autentiske og taktile møde med historien i højsædet. På arkivet er der ingen glasmontre. Eleverne ser, rører og arbejder med de originale kilder, mærker de historiske bygninger med hænderne, smutter gennem byernes gyder og opdager ting med kroppen, som de (måske) ikke før havde lagt mærke til. Muligheden for at bringe autenticiteten helt tæt på eleverne gennem alle sanser er arkivernes største styrke. Vi mener derfor, at verden og historien åbner sig for eleven gennem det taktile møde mellem eleven og det historiske materiale. Derfor didaktiserer, transskriberer, oversætter eller kopierer vi, så vidt muligt, ikke de originale kilder.

I undervisningsforløbene er det særligt i processen, der er læring og erkendelse. Der er ikke ét rigtigt svar, fordi der lægges op til, at eleverne selv stiller spørgsmål til kilderne. Dette skærper deres forståelse for kildearbejdet, og lægger op til, at eleverne selv skal analysere og reflektere over det historiske materiale. De billedkunstfaglige greb understøtter i høj grad dette, når de bruges som værktøj til dokumentation af ny viden.

TVÆRFAGLIGHED

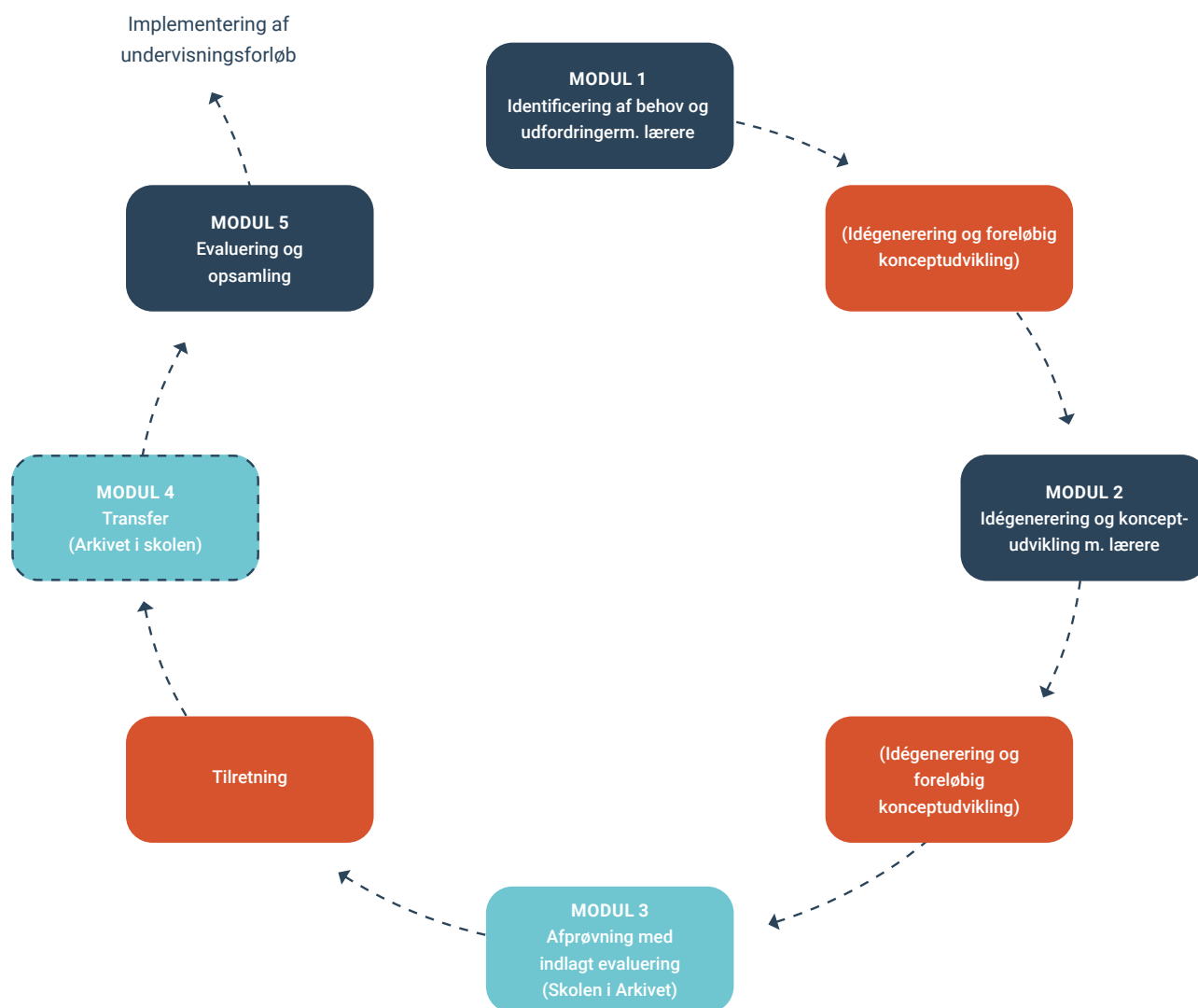
I undervisningsforløbene bliver fagene historie, samfundsfag og billedkunst brugt som gensidige nøgler til at åbne op for komplekse og abstrakte problemstillinger inden for faget historie. Kombinationen af fagene historie og samfundsfag er oplagt, da arkivernes samlinger i høj grad berører emner som demokrati og velfærdssamfund. Inddragelsen af billedkunsten skiller sig til gengæld på væsentlige punkter ud fra andre bud på tværfaglige forløb i historie. Her inddrager vi både billedkunsten som en metode at tilgå fagstoffet på og som et produkt, fagstoffet kan formidles gennem. Gennem billedkunsten får eleven en ekstra kanal at tilegne sig viden igennem: ud over det hørte og det set kommer der også ny viden gennem fingrene. Både gentagelsen og den ekstra sansning giver et bredere rum at forankre den nye viden i. Måske får nogle elever en helt ny måde at tilegne sig viden på. Mange elever har lige netop fremhævet den æstetiske og kreative proces som en anderledes og givende måde at arbejde, og ikke mindst fremlægge sin viden, på.

Elevernes arbejde med billedkunstfaglige greb, kan for eksempel være en måde at lave stikord (notatteknik) fra kilderne, der gør brug af billedkunstfaglige teknikker, det kan være en efterligning af gotiske bogstaver, der gør bogstaverne nemmere at læse og genkende for eleven, skitser af en arkitektonisk del af et hus, billedcollage og meget mere. På den måde kan billedkunstfagets æstetiske og taktile læreprocesser bruges som en nøgle til at flytte historiefaget fra et læsefag til et sansefag, eller med andre ord: flytte faget fra det abstrakte til det konkrete og stoflige.



SAMSKABELSESMODELLEN

Kolding Stadsarkiv har udviklet en samskabelsesmodel, der sætter den metodiske ramme for efteruddannelsesforløbet. Modellen spænder over flere sammenhængende moduler. Efteruddannelsesforløbet har en samlet varighed på 25-35 timers efteruddannelse (afhængigt af, hvor langt et forløb lærerne implementerer, og hvor meget forberedelsestid, der afsættes).





Efteruddannelsesforløbet sikrer sammenhæng mellem arkivets samlinger, udvikling af de konkrete undervisningsforløb og løbende refleksion over elevernes læring. Forløbet består af tre workshops sammen med lærerne, afprøvelse af det udviklede undervisningsforløb med lærerne og deres klasser, samt transfer i klasserne. Ind imellem de øvrige moduler opsamlers og arbejder arkivmedarbejderne med input og den foreløbige konceptudvikling, herunder en løbende tilretning undervejs.

I det følgende præsenteres de væsentligste erfaringer og indsigter fra Kolding Stadsarkivs afvikling af fire efteruddannelsesforløb i henholdsvis 2018 og 2019. Indsigterne og erfaringerne er dels baseret på arkivets medarbejders refleksive praksis undervejs, dels på lærernes og elevernes umiddelbare reaktioner og besvarelser af en spørgeskemaundersøgelse, der er foretaget blandt de deltagende lærere efter hvert efteruddannelsesforløb (26 lærere besvarede spørgeskemaet).

ETABLERING AF ET FÆLLES SPROG

På den første workshop etableres grundlaget for hele samskabelsesprocessen: et fælles sprog. Arkivets medarbejdere og de deltagende lærere introduceres her for hinanden og rammen for forløbet præsenteres. Lærerne opnår i denne workshop et basiskendskab til arkivet, samlingerne og de muligheder de rummer, når de får en samlet introduktion til arkivets samlinger, arkivkundskab og historiefagets metoder. Efterfølgende sætter lærerne de didaktiske rammer for det undervisningsforløb, der skal udvikles. På den måde overfører arkivmedarbejderne arkivfaglig viden til lærerne, mens lærerne overfører didaktisk erfaring og kendskab til elevernes livsverden til arkivmedarbejderne. I denne proces lærer vi hinandens fagudtryk og fagbegreber at kende, sammenholder erfaringer fra tidligere undervisningssituationer samt viden om eleverne, således at mødet mellem de forskellige fagligheder kan smelte sammen til et fælles sprog. I det fælles sprog etableres en tryghed og genkendelse, vi kan bruge, når vi skal opbygge den faglige, og til dels personlige, relation til hinanden. Den fælles forståelse, anerkendelse og respekt for hinandens fagligheder skaber grundlaget for en stærk samskabelsesproces. I den proces bliver der udviklet et eller flere undervisningsforløb, der matcher lærere og elevers behov med arkivmedarbejdernes faglige viden og arkivets samlinger.

Relationen mellem lærer og elever er afgørende for elevernes motivation, læring og trivsel. Det samme gør sig gældende i samskabelsesprocessen mellem arkivmedarbejdere og lærere. Etableringen af det fælles sprog er altså afgørende for samskabelsesprocessens videre succes, da det har enorm indflydelse på lærernes motivation og engagement i resten af processen, og dermed i sidste ende i høj grad også for lærernes kompetenceudvikling.

Derfor har det også været en udfordring, hvis etableringen af det fælles sprog efter første workshop ikke er lykkedes. Det har vi oplevet få eksempler på i løbet af de fire efteruddannelsesforløb. Enkelte lærere har haft svært ved at forstå rammen for forløbet, andre har ikke kunnet se meningen med deres deltagelse. Det kan muligvis skyldes, at enkelte skoler skubbede deres deltagelse, så nogle lærere blev sendt på forløbet med kort varsel. Andre lærere har af forskellige grunde modtaget begrænset information om forløbet. Det viser, at det stiller krav til, at det informationsmateriale, arkivet sender til lærere og skoleledere, er formuleret klart og præcist.

Vi har desuden set, at motivation og engagement falder, når der er for mange lærere på det samme hold. 10 deltagere eller færre giver bedre plads til at forberede den enkelte lærers forløb og opklare misforståelser.

TRANSFER

En særdeles vigtig del af kompetenceudviklingen er det fjerde modul, hvor lærerne på egen hånd har skullet arbejde videre med det afprøvede undervisningsforløb i klassen. Her har læreren skullet overføre den viden og indsigt, der er opnået gennem de tre foregående moduler. Det er i denne del af forløbet, projektets mål om en stærkere forankring af åben skole i den daglige undervisning kommer tydeligst til udtryk. Samtidig gør denne del af processen os i stand til at vurdere, om kompetenceudviklingen understøtter lærernes undervisning. Arkivets medarbejdere har været ude





Bøllingsvej

Hovedgaden



Brustorvej

Slogter

Mødet

Mødet

hos alle de deltagende lærere og fulgt deres undervisning i minimum en lektion. Her har vi set eksempler på, hvordan undervisningsforløb i det eksterne læringsmiljø på arkivet og arkivets digitale ressourcer kan anvendes aktivt i den efterfølgende undervisning. Det er blandt andet kommet til udtryk i form af inddragelse af undervisningsgreb, der har været en del af forløbet på arkivet. Nogle har overført greb direkte til brug i deres eget lokalområde, andre har gjort brug af de billedkunstfaglige redskaber i et formidlingsprodukt. Flere har taget udgangspunkt i de digitale ressourcer fra arkivets samlinger, som lærerne er blevet introduceret til i forløbets første workshop. I forlængelse heraf har vi set flere eksempler på, at lærernes deltagelse i forløbet har bidraget til øget refleksion over egen praksis.

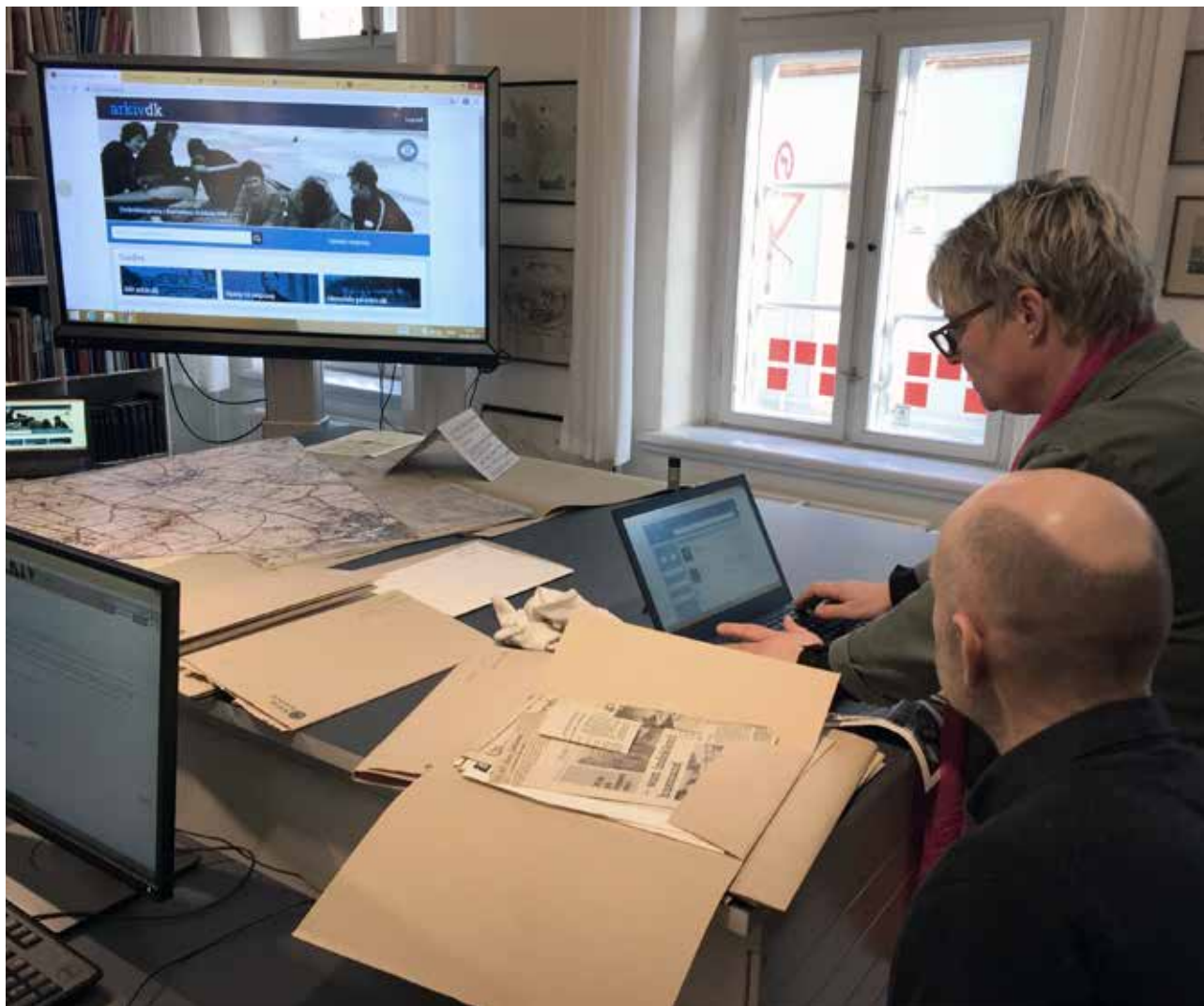
Andre har lagt få ressourcer i udviklingen af efterforløbet i klassen. Hos dem har vi ikke oplevet en lige så stærk forbindelse mellem undervisningsforløbet på arkivet og den efterfølgende transfer. Der har i de fleste tilfælde været et sammenfald med de lærere, der er mødt op med mindre engagement og motivation i samskabelsesprocessen. De lærere har heller ikke i samme grad grebet muligheden for at få sparring og hjælp fra arkivets medarbejdere.

SAMSKABELSEN OG TVÆRFAGLIGHEDENS BETYDNING

I løbet af de fire efteruddannelsesforløb har vi udviklet i alt 7 nye undervisningsforløb til henholdsvis mellemtrin og udskoling. Her er der skabt en række nærværende og praksisnære forløb, der tager udgangspunkt i elevernes livsverden og hverdag. En lærer har formuleret undervisningsforløbets effekt på eleverne således: "Mens de sad med 'historiestøvet på hænderne' oplevede de, at de selv var en aktiv del af den nuværende og fremtidige historie".

Desuden har det, at de deltagende lærere kom fra flere skoler med forskellig demografisk sammensætning, gjort at forløbene er generiske og rammer bredt. Det vil sige, at både mellemtrinsforløb og udskolingsforløb fungerer godt i alle kommunens skoler selv om elevsammensætningen er forskellig.

Det er imidlertid ikke kun lærernes værktøjskasse, der bliver fyldt op – det gør arkivmedarbejdernes også. Vi trækker på den vidensdeling, vi har oplevet sammen med lærerne, og de erfaringer de har delt, så vi er blevet meget skarpere didaktisk. Det betyder, at kvaliteten i den undervisning vi leverer, også er blevet hævet. En lærer fremhæver især arkivmedarbejdernes evne til at "læse eleverne" og møde eleverne, hvor de er, så de bliver bekræftet og får styrket deres selvtillid. Der er således flere eksempler på at fx ordblinde eller andre udfordrede elever har fået en succesoplevelse ud af undervisningsforløbet. Dette er en væsentlig pointe, hvis man skal udvikle undervisningsforløb til den åbne skole, der sikrer og bidrager til at højne kvaliteten af historieundervisningen i kommunen. Derudover har samskabelsesprocessen afdækket, at det eksterne læringsmiljø – især i kombination med lærernes videre arbejde i klassen - bidrager positivt til elevernes motivation og læring.



FRA LOKALHISTORIEN TIL GLOBALHISTORIEN

Undervejs har flere lærere opdaget, hvordan den lokale historie kan bruges som indgang til den nationale og globale historie, der samtidig åbner muligheden for nye og mere nærværende vinkler i den almindelige historieundervisning. Undervisning i lokalhistorien behøver ikke nødvendigvis kun at handle om afgørende lokale begivenheder eller vigtige lokale personligheder, men kan lige så godt dreje sig om elevernes egne og deres nære familiers historie. Lærerne er blevet klædt på til at finde og gribe de historier, der ligger lige uden for skolens hoveddør; om det er en elevs forældre der bor i den gamle slagterbutik, hvor der stadig er et tyrehoved i fliserne i trappetrinene, eller om der på en mark lige i nærheden er nedstyrtet et bombefly under 2. verdenskrig. På den måde kan læreren med udgangspunkt i det helt nære undervise i såvel globale, som nationale begivenheder og tendenser.



FORSKELLIGE HISTORIESYN PÅ SPIL

Vi har også kunnet konstatere, at der (sam)eksisterer flere forskellige historiesyn blandt folkeskolelærere. Der findes på den ene side opfattelsen af historiefaget som et kompetencefag, hvor eleverne arbejder undersøgende og med udgangspunkt i deres egen livsverden, og på den anden side, en opfattelse af historiefaget som begivenhedsorienteret og oplevelsespædagogisk. Her er intentionen, at læreren fortæller fængende forførende historiske fortællinger. Med den tilgang er der en tendens til, at skellet mellem den levede og den fortalte historie bliver sløret for eleverne. Lærerens historiesyn har en klar betydning for deres tilgang til undervisningen, og derfor ser vi også en værdi i, at lærerne i højere grad løbende reflekterer over deres eget historiesyn, og den læring det afstedkommer.

Derudover er vi også blevet opmærksomme på, at netop diskussioner om historiesyn er blevet sat på dagsordenen i nogle fagteams på skolerne. Det understøtter vores fornemmelse af, at lærernes vidensdeling med kollegaer på skolen bidrager til, at andre historielærere reflekterer over deres historiesyn og dets betydning for deres undervisning.



KOMPETENCELØFTET

Det er værd at fremhæve, at flere lærere har været positivt overrasket over, at kompetenceudviklingen ikke har været afviklet som et traditionelt kursusforløb med fokus på ny teoretisk viden. Mange lærere har i stedet givet udtryk for, at den viden de har opnået, har kunnet overføres direkte til deres hverdag i skolen, og dermed forankres på en anden måde, end de ellers har været vant til, når de er blevet sendt på efteruddannelse.

Projektet har bekræftet, at lærernes kompetencer bliver løftet gennem medskabelsen af praksisnære undervisningsforløb, der styrker kvaliteten i historiefagets undervisning gennem udvikling af lærernes historiefaglige og historiedidaktiske kompetencer. Lærerne får samtidig et indblik i, hvordan arkivets samlinger kan inddrages før, under og efter et undervisningsforløb samt i eksamenssituationer.

Historiefaget i folkeskolen er desuden et læsetungt fag. Undervisningen baseres oftest på læsning af en grundbog, hvor der arbejdes med temaer eller perioder, som suppleres med kilder fra forskellige onlineresourcer. Flere af de deltagende lærere har givet udtryk for, at det kan være svært at motivere alle elever, fordi læsningen i grundbog og onlineresourcer fylder så meget. Vores erfaring er, at den tværfaglige dialog mellem billedkunsten og historien har bidraget til lærernes forståelse for, hvordan man kan udvide faget fra kun at være et læsefag til også at være et sansefag, hvor forskellige måder at lære på og undervisningsmaterialer bringes i spil. Den åbne skole kan altså på denne måde bidrage til at løfte kvaliteten af historieundervisningen.

DET EKSTERNE LÆRINGSMILJØ

Når man arbejder med historiefaget som et kompetencefag, bliver faget fortolkende, og eleverne øver sig i at reflektere historisk, så de bliver bevidste om, at de både er historieskabt og historieskabende. Præcis som det er formuleret i fagformålene for historiefaget. Alle disse elementer indgår i arbejdet med autentiske lokalhistoriske kilder. Eleverne arbejder med kilder, der vedrører deres eget lokalsamfund – vi starter dermed i elevernes livsverden og arbejder os ud i et bredere perspektiv. Vi har her kunnet konstatere, at det har en positiv indvirkning på elevernes læring og trivsel, at de kan genkende steder, ord, navne eller andet fra deres lokalsamfund i de kilder, de arbejder med. På den måde oplever eleverne at historien kan handle om det, der er tæt på dem selv.

Samtidig tilbyder arkivets forskellige læringsrum: det historiske værksted (arkivets undervisningslokaler) og kulturlandskabet muligheden for at skabe miljøskift i undervisningen, hvor ingen af dem mimer det traditionelle klasse-lokale. Elevernes møde med arkivets anderledes og forskellige læringsrum er blevet fremhævet som en styrke af flere lærere. Det giver en variation og skærper opmærksomheden hos eleverne, når de opholder sig i omgivelser, der ikke minder om dem, de kender fra skolen. Vi har også kunnet konstatere, at det har haft en positiv indvirkning på de elever, der oplever udfordringer hjemme i klasselokalet.

Samtidig har lærerne givet udtryk for, at elevernes forståelse for kildearbejdet er blevet styrket. Eleverne har også

givet udtryk for det samme. De har sagt, at det har været svært at læse og forstå de autentiske kilder, men at det samtidig har gjort kildearbejdet spændende og interessant. Det har været en AHA-oplevelse for dem, når de har knækket koden til at afkode kilderne. Eleverne har hermed også opnået en øget forståelse og indsigt i det, der ligger til grund for teksterne i deres grundbog.

Vi oplever ofte, at eleverne husker deres nye viden på en anden måde, hvor de kan fremlægge den trygt og fri af talepapir for deres klassekammerater. Det, mener vi, skyldes, at de selv har stillet spørgsmålene og fundet svarene i kilderne. Flere lærere har udtrykt forundring over, at elever, der ellers ikke normalt siger ret meget, har bidraget på lige fod med klassekammeraterne. Det har de måske gjort fordi, der er skabt et trygt rum, hvor alle har nøjagtigt det samme udgangspunkt. Desuden oplever eleverne ofte hos os, at vi siger "det ved jeg ikke" – fulgt op af "lad os finde ud af det sammen".

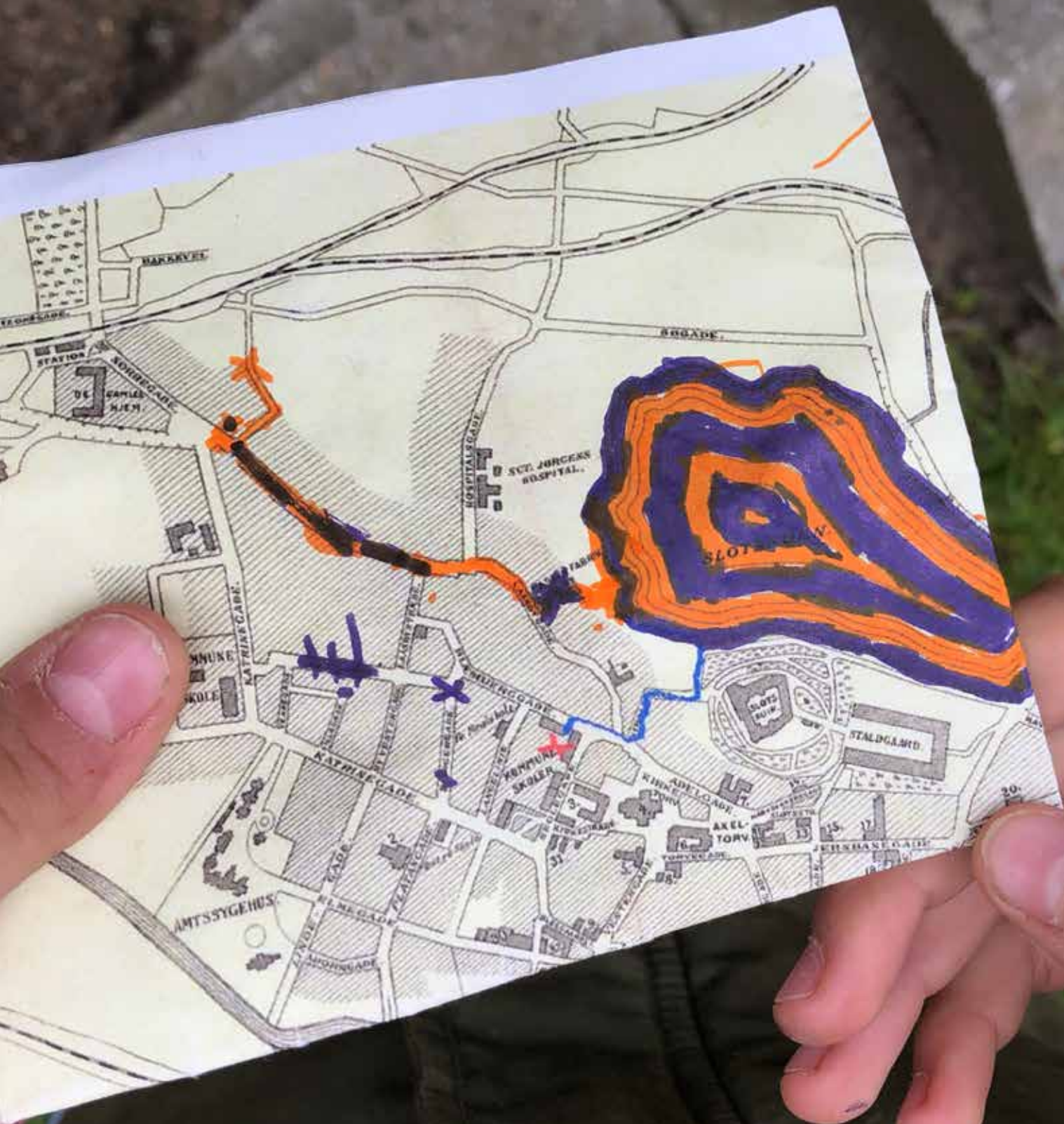
Gennem forløbet har vi reflekteret over, hvilke styrker det eksterne læringsmiljø repræsenterer. Mødet med eleverne og lærerne har bidraget til, at vi har kunnet formulere en række pædagogiske dogmer, der er hjørnestenene i de forskellige tilgange til læring eleverne møder på arkivet.

- › En taktil og nærværende historieundervisning
- › Gå fra det abstrakte til det konkrete
- › Fra læsefag til også et mere sansende fag
- › Fokus på analyse og refleksion – fremfor udenadslære
- › Det uperfekte benspænd
- › Slippe forudindtagetheden og skærpe sensibiliteten for fortiden

De pædagogiske dogmer har skærpet os som undervisere i et eksternt læringsmiljø. De sætter hermed ord på de ambitioner, vi har om at give et anderledes bud på, hvad historieundervisning kan være. Eleverne skal have de originale kilder i hænderne og opleve nærheden til historien, for vi har tillid til at eleverne ikke ødelægger de originale dokumenter. De billedkunstfaglige greb tilbyder en helt ny måde at tilegne sig viden på for nogle elever. Flere har netop fremhævet den æstetiske og kreative proces som en anderledes og givende måde at arbejde, og ikke mindst fremlægge sin viden, på.

Når vi lægger vægt på det uperfekte benspænd, er det for at sætte fokus på, at der ofte ikke er et rigtigt eller forkert svar i det historiske materiale. Ligesom man hverken skal være et kreativt geni eller særlig god til at tegne for at være med. Derfor rives papiret i stedet for klippes, derfor tegner eleverne på hovedet og derfor tegner eleverne blindkontur (en tegneteknik, hvor man tegner uden at kigge på papiret).

Disse greb styrker eleverne i at slippe forudindtagetheden og skærpe sensibiliteten for fortiden. Man kan ikke tegne noget perfekt eller detaljeret, når man tegner "i blinde", til gengæld tegner man måske i højere grad mere præcist, det som øjet ser – og ikke det som hjernen tror, øjet ser. På samme måde som historikeren skal beskrive, det som iagttages, og ikke det man gerne vil se.



ORGANISATORISK FORANKRING

I alt har 42 folkeskolelærere (fortrinsvis lærere, der har undervist i historie, men også enkelte der underviste i samfundsfag), været tilmeldt efteruddannelsesforløbet, foruden 2 lærere fra en privat skole. Ud af Kolding Kommunes 21 folkeskoler har 20 skoler deltaget aktivt i projektet.

Som et led i efteruddannelsesforløbene havde de 20 deltagende skoler minimum en klasse med på arkivet. Vi har konstateret, at en stor del af lærerne benytter arkivet eller dets ressourcer efter forløbet, men omfanget er til dels påvirket af, om de fortsat underviser i historie. Til gengæld har ca. 20 lærere givet udtryk for, at de deler erfaringerne med deres kollegaer. Tre lærere har fortalt, at de har forberedt eksamensspørgsmål, der tager udgangspunkt i arkivets samlinger på baggrund af efteruddannelsesforløbet på arkivet.

På nuværende tidspunkt er der ca. 9 skoler ud af kommunens 21 folkeskoler, der løbende bruger os og kommer ind på arkivet. Af disse er 8 skoler inden for en radius, hvor de enten kan gå, cykle eller bruge bybusser. Derudover er der 3 skoler, som også anvender arkivet og dets ressourcer løbende, men hvor vi rykker nogle forløb ud til deres lokalområde. Til gengæld er der 9 skoler, der indtil videre kun har brugt os i forbindelse med kompetenceudviklingen. Alle disse skoler er beliggende i kommunens landområder og har derfor en transportudgift, der skal dækkes. Samtidig går 6 af disse skoler kun til og med mellemtrin, hvilket betyder, at transporten kræver voksenledsagelse begge veje. I modsætning til udskolings elever, der i højere grad er i stand til selv at komme frem og tilbage. Meldingerne fra hovedparten af skolerne er, at de rigtig gerne vil bruge os, men en del skoler gør opmærksom på, at transporten udgør et problem.

I forhold til den fortsatte brug af arkivet har vi også kunnet konstatere, at det har betydning om skoletjenesten er bygget op omkring udviklingsaktiviteter eller en fast driftsbevilling. En fast driftsbevilling er således en forudsætning for en stærk forankring hos skolerne.

Kompetenceudviklingsindsatsen har også resulteret i, at arkivet er i dialog med flere skoleledere om at etablere egentlige samarbejdsaftaler og årsplaner sammen. En skole har indgået en toårig partnerskabsaftale med os, hvor vi er inviteret fast ind som "medlem"/facilitator i deres fagudvalg på mellemtrinnet.

Endelig arbejder arkivet på at få oprettet et fagligt netværk for historielærere i kommunen, som arkivet kan facilitere. Dermed kan vi forankre effekten af efteruddannelsen, og prioriteringen af historiefaget, i den fremtidige undervisning. De indledende skridt i forhold til skoleforvaltningen er allerede taget og afventer en central beslutning.



Personalet paa Saxildhus vil ikke gaa i strejke

En farsel
i at vænge
0 se da hun blev udført

15.

16

OPSAMLING OG ANBEFALINGER

Kompetenceudviklingsforløbet *Arkivet i den åbne skole* i Kolding Kommune er afsluttet efter 3 års projektperiode, og den overordnede konklusion er, at projektet samlet set har været en succes. Det er lykkedes at skabe en stærk fælles platform og et fælles sprog mellem skoleverdenen og arkivet, der styrker og udvikler faglighederne. I forlængelse heraf har vi oplevet en høj grad af tilfredshed blandt både lærere, skoleledere og skoleforvaltning. Det har medvirket til at skabe et stærkt afsæt for en løbende forankring i den almindelige skoledag, og dermed bidraget til at løfte kvaliteten i den daglige undervisning.

Samtidig er der nogle overvejelser, som det er værd at være opmærksom på. Samskabelsesmodellen er relativt ressourcekrævende, så der skabes størst værdi, hvis både kultur- og skoleside efterfølgende forpligter sig til at forankre indsatsen strategisk i et længerevarende samarbejde. Der er dog behov for, at det kan udvikles over tid, men indenfor en 3-5 årig periode bør der kunne konstateres en markant fremgang i brug af det eksterne læringsmiljø og den åbne skole. Det stiller især krav til kulturinstitutionen i forhold til sikring af de nødvendige ressourcer til en skoletjeneste i drift – særligt efter kompetenceudviklingsaktiviteterne er afsluttet.

I forhold til arkiververdenen er det derfor afgørende at sikre, at det "rette mindset" er til stede i forhold til at ville være en formidlende kulturinstitution – på linje med museerne – og hermed også prioritere en skoletjeneste og det at være en undervisningsinstitution. Konkret er der behov for, at arkivinstitutionen sikrer, at den rummer kompetencer som: facilitering, didaktisk åbenhed/parathed, interaktionskompetence, herunder evnen til at gå eleverne i møde og skabe ild i øjnene på dem, samt ikke mindst en god portion entusiasme. For en yderligere uddybning anbefales at læse arkivets praksismanual, der kan rekvireres ved henvendelse til Kolding Stadsarkiv.

Det er værd at overveje om rekruttering til en kompetenceudvikling på arkivet kan drage mere fordel af, at det sker i en direkte kontakt og dialog med lærerne – evt. med støtte fra lokale læringskonsulenter/PLC-medarbejdere - fremfor skolelederne i den indledende fase. Hermed sikres en højere grad af motivation hos den enkelte lærer, og både lærer og skoleleder oplever deltagelsen som frivillig og et aktivt tilvalg.

Der er således ingen tvivl om, at det gensidige engagement hos alle parter i processen er afgørende for graden af udbyttet for alle deltagere fra både skole og kulturinstitution. Hermed sikres i fællesskab, at der kan udvikles den bedste undervisning og læring for eleverne.

Så grib mulighederne og tag de hvide handsker på!



KONTAKT

Skoletjenesten
skoletjenesten@kolding.dk

Skoletjenesteansvarlig
Kamma Poulsen-Hansen
kampo@kolding.dk

Formidler
Camilla Brask Rasmussen
cecam@kolding.dk

Stadsarkivar
Lene Wul
lewp@kolding.dk



SKOLETJENESTEN
KOLDING

ADKTV
Kolding Stadsarkiv

WWW.KOLDINGSTADSARKIV.DK